

Lieta C-218/24

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2024. gada 21. marts

Iesniedzējtiesa:

Juzgado de lo Mercantil n.º 4 de Madrid [Madrīdes Komerclietu
tiesa Nr. 4, Spānija]

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 8. marts

Prasītāja:

Felicísima

Atbildētāja:

*Iberia Líneas Aéreas de España, Sociedad Anónima Operadora,
Sociedad Unipersonal*

Pamatlietas priekšmets

“Monreālas konvencija – Bagāža – Mājdzīvnieki un mājdzīvnieki–pavadoņi”

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

“Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu par interpretāciju – LESD 267. pants –
Pārvadātāja atbildība par reģistrētās bagāžas nozaudēšanu – Jēdziena “bagāža”
noteikšana – Kompensācijas limita noteikšana”

Prejudiciālais jautājums

Vai Konvencijas par dažu starptautisko gaisa pārvadājumu noteikumu unifikāciju,
kas noslēgta Monreālā 1999. gada 28. maijā un Eiropas Kopienas vārdā parakstīta
1999. gada 9. decembrī un apstiprināta ar Padomes 2001. gada 5. aprīļa
Lēmumu 2001/539/EK, 17. panta 2. punkts saistībā ar šīs konvencijas 22. panta

2. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka no tajā ietvertā apzīmējuma attiecībā uz reģistrētu vai neregistrētu “bagāžu” ir izslēgti mājdzīvnieki un mājdzīvnieki-pavadoņi?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD: 13. un 267. pants

Padomes Lēmums 2001/539 (2001. gada 5. aprīlis) par to, kā Eiropas Kopiena noslēdz Konvenciju par dažu starptautisko gaisa pārvadājumu noteikumu unifikāciju (Monreālas Konvenciju)

Tiesas reglaments

TIESAS SPRIEDUMI: C-344/04 (36. punkts), C-549/07 (28. punkts), C-63/09 (17. punkts), C-532/18 (29. punkts) un C-86/19 (rezolūtīvā daļa)

Atbilstošās valsts tiesību normas

Código Civil [Civilkodekss]: 333.a panta 1. punkts

2021. gada 15. decembra *Ley 17/2021, de 15 de diciembre, de modificación del Código Civil, la Ley Hipotecaria y la Ley de Enjuiciamiento Civil, sobre el régimen jurídico de los animales* [2021. gada 15. decembra Likums Nr. 17/2021, ar ko groza Civilkodeksu, Hipotēku likumu un Civilprocesa likumu par dzīvnieku tiesisko režīmu].

2023. gada 28. marta *Ley 7/2023, de 28 de marzo, de protección de los derechos y el bienestar de los animales* [Likums Nr. 7/2023 par dzīvnieku tiesību un labturības aizsardzību].

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītāja un viņas māte ir suņa kopīpašnieces.
- 2 2019. gada 22. oktobrī prasītāja iegādājās aviobiļetes maršrutam Buenosairesā (Argentīna)–Barselona (Spānija) (lidojumi IB6856 un IB800) ar ielidošanu Barselonā 2019. gada 23. oktobrī.
- 3 Lieluma un svara dēļ sunim bija jāceļo kravas nodalījumā, īpašos standartizētos pārvadātājos vai konteineros. Prasītāja nodeva pārvadāšanas būri ar suni, lai to nogādātu lidmašīnas bagāžas nodalījumā, bet neiesniedza īpašu deklarāciju par vērtību.
- 4 Suns izkļuva no pārvadāšanas būra, pat skraidīja lidmašīnas tuvumā, bet aviokompānija to nespēja atrast.

- 5 2021. gada 22. oktobrī *Juzgado Decano de Madrid* [Madrides apgabala] tiesā tika iesniegta prasība, kas tika pieņemta izskatīšanai 2022. gada 5. septembrī.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 6 Prasītāja pieprasa atlīdzību 5000 EUR apmērā par morālo kaitējumu, kas tai nodarīts sakarā ar viņai piederoša suņa pazušanu Ezeiza-Buenosairesas (Argentīna) lidostā 2019. gada 22. oktobrī, lidojuma Buenosaires-Barselona laikā.
- 7 Atbildētāja atzīst suņa pazušanu un prasītājas tiesības uz kompensāciju, taču nepārsniedzot 1999. gada 28. maijā Monreālā parakstītās Konvencijas par dažu starptautiskā gaisa transporta noteikumu unifikāciju (turpmāk tekstā – “Monreālas konvencija”) 22. panta 2. punktā paredzēto limitu.
- 8 Tiesnesei rodas šaubas par to, vai no jēdziena “reģistrētā bagāža” ir izslēgti mājdzīvnieki un mājdzīvnieki–pavadoņi, kas ceļo kopā ar pasažieriem, un saistībā ar to – par 22. panta 2. punktā paredzētā kompensācijas limita piemērošanu mājdzīvniekiem un mājdzīvniekiem–pavadoņiem iznīcināšanas, zaudēšanas, avārijas vai kavēšanās gadījumos.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 9 Rodas jautājums, vai Monreālas konvencijas 17. panta 2. punkts saistībā ar tās 22. panta 2. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietvertais apzīmējums attiecībā uz reģistrētu vai neregistrētu “bagāžu” ietver mājdzīvniekus un mājdzīvniekus–pavadoņus.
- 10 Monreālas konvencijā nav skaidrots jēdziens “bagāža”, kas *Real Academia Española* vārdnīcā ir definēts kā “lietu kopums, kas tiek ņemts līdzī ceļojumos”.
- 11 Eiropas Savienības Tiesas spriedumos, kuros interpretēts Monreālas konvencijas 17. panta 2. punkts saistībā ar tās pašas konvencijas 22. panta 2. punktu, tas ir darīts gadījumos, kad bagāža bija tikai “lietu kopums”. Šajā nozīmē skat. 2020. gada 9. jūlija spriedumu C-86/19 un 2010. gada 6. maija spriedumu C-63/09.
- 12 Dzīvnieki ir dzīvas būtnes. LESD 13. pantā tās ir kvalificētas kā “jutīgas būtnes”.
- 13 Spānijas Civilkodeksa 333.a panta 1. punktā dzīvnieki ir definēti kā “dzīvas būtnes, kam piemīt jūtīgums”, un tiem preču un lietu tiesiskais režīms ir piemērojams tikai tiktāl, ciktāl tas ir saderīgs ar to dabu vai noteikumiem, kas paredzēti to aizsardzībai.
- 14 Likuma Nr. 17/2021 preambulas II iedaļā ir noteikts, ka “papildus pašreizējā 333. panta apstiprinājumam, saskaņā ar kuru “visas lietas, kas ir vai var būt piesavināšanās objekts, tiek uzskatītas par kustamu vai nekustamu īpašumu”,

jāprecizē, ka dzīvnieki ir dzīvas būtnes, kam piemīt jūtīgums, kas neizslēdz, ka atsevišķos aspektos preču vai lietu tiesisko režīmu var piemērot papildinoši. Tādējādi uz dzīvniekiem tikai daļēji attiecas preču vai lietu tiesiskais režīms, ciktāl nav noteikumu, kas ir īpaši paredzēti, lai regulētu tiesiskās attiecības, kurās var būt iesaistīti dzīvnieki, un ar nosacījumu, ka preču tiesiskais režīms ir saderīgs ar dzīvnieku kā dzīvu būtni, kam piemīt jutīgums, būtību un visiem noteikumiem, kas paredzēti to aizsardzībai. Mūsu sabiedrībā dzīvnieki parasti ir piesavināmi un tirgojami. Tomēr attiecībām starp cilvēku un dzīvnieku (neatkarīgi no tā, vai tas ir pavadonis, mājdzīvnieks vai savvaļas dzīvnieks) jābūt regulētām, ņemot vērā to, ka dzīvniekam piemīt jūtīgums, lai tiesības un pilnvaras attiecībā uz dzīvniekiem tiktu īstenotas, pievēršot uzmanību dzīvnieka labturībai un aizsardzībai, izvairoties no sliktas izturēšanās, pamešanas un nežēlīgas vai nevajadzīgas nāves”.

- 15 Savukārt Likuma Nr. 7/2023 par dzīvnieku tiesību un labturības aizsardzību preambulas I punktā ir teikts sekojošais: ““dzīvnieku labturības” jēdziens, ko Pasaules Dzīvnieku veselības organizācija definē kā “dzīvnieka fizisko un garīgo stāvokli saistībā ar apstākļiem, kādos tas dzīvo un mirst”, ir pārņemts daudzos valstu un starptautiskajos tiesību aktos; tā, piemēram, Līguma par Eiropas Savienības darbību 13. pantā noteikts, ka, ir jāņem vērā, ka dzīvnieki ir jūtīgas būtnes, “nosakot un īstenojot Kopienas lauksaimniecības, zivsaimniecības, transporta, iekšējā tirgus un pētniecības un tehnoloģiju attīstības un Kosmosa izpētes politiku”, savukārt Civilt kodekss paredz īpašnieka, turētāja vai jebkādu citu tiesību uz dzīvnieku turētāja pienākumu īstenot savas tiesības uz to un pienākumus rūpēties par to, ievērojot tā jūtīgumu un labturību, saskaņā ar katras sugas īpatnībām un ierobežojumiem, kas noteikti šajā un citos spēkā esošajos noteikumos”.
- 16 Turklāt, ņemot vērā dzīvnieku jūtīgo raksturu, Eiropas Savienībā ir pieņemti dažādi noteikumi to aizsardzībai. Tādējādi saskaņā ar Eiropas Konvenciju par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību tika pieņemta Padomes Direktīva 98/58/EK (1998. gada 20. jūlijs) par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību. Saskaņā ar Eiropas Konvenciju par kaujamo dzīvnieku aizsardzību ir pieņemta Padomes Direktīva 93/119/EK (1993. gada 22. decembris) par dzīvnieku aizsardzību kaušanas vai nonāvēšanas laikā. Saskaņā ar Eiropas Konvenciju par to mugurkaulnieku aizsardzību, kurus izmanto izmēģinājumu vai citiem zinātniskiem mērķiem, ir pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/63/ES (2010. gada 22. septembris) par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību.
- 17 Starptautiskā līmenī Starptautiskā dzīvnieku tiesību līga un ar to saistītās Nacionālās līgas pēc 30. sanāksmes par dzīvnieku tiesībām, kas notika Londonā 1977. gadā no 21. līdz 23. septembrim, pieņēma Vispārējo dzīvnieku tiesību deklarāciju. 1978. gada 15. oktobrī Starptautiskās līgas, nacionālo līgu un ar tām saistīto personu pasludināto deklarāciju apstiprināja Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija (*UNESCO*) un pēc tam arī Apvienoto Nāciju Organizācija (*ANO*).

- 18 Tas, ka dzīvnieki ir dzīvas būtnes, kam piemīt jūtīgums, nozīmē, ka tie ir emocionāli saistīti ar saviem īpašniekiem, un pamato to, ka to zaudējums rada psiholoģiskas sekas, kuras parasti nav salīdzināmas ar psiholoģiskām sekām, ko izraisa vienkārša lietu kopuma zaudējums, tādēļ, pēc iesniedzējtiesas uzskata, arī kompensācijas limits nav salīdzināms.
- 19 Un šī zaudējuma psiholoģiskās sekas nav novēršamas ar “īpašās vērtības deklarācijas” palīdzību, jo šī deklarācija attiecas uz īpašuma materiālo vērtību. Monreālas konvencijā nav skaidrots jēdziens “īpaša vērtības deklarācija”, bet attiecināšana uz bagāžas satura materiālo vērtību ir izsecināma no tā, ka pārvadātājs var pierādīt, ka deklarētā summa “ir lielāka nekā pasažiera faktiskā interese par piegādi galamērķī” (Monreālas konvencijas 22. panta 2. punkta otrā daļa). Atsauce uz “reālo vērtību”, šķiet, attiecas uz īpašuma materiālo vērtību neatkarīgi no tā, vai šī materiālā vērtība ir tirgus vērtība vai cita vērtība. Savukārt arī uz īpašo vērtības deklarāciju attiecas kompensācijas limiti, un aviosabiedrības veic attiecīgu bagāžas satura pārbaudi deklarēšanas laikā.
- 20 Monreālas konvencijas preambulas trešajā punktā līgumslēdzējas valstis atzīst, “cik svarīgi ir nodrošināt patērētāju interešu aizsardzību starptautisko gaisa pārvadājumu jomā un vajadzību pēc taisnīgas kompensācijas, kas noteikta, balstoties uz atlīdzināšanas principu”, ar mērķi “objektīva interešu līdzsvara panākšanai”. Pēc iesniedzējtiesas uzskata, kompensācija, kas balstīta uz tiesisko regulējumu, kurā jūtīgas dzīvas būtnes zaudējums tiek pielīdzināts lietu kopuma zaudējumam, varētu nebūt taisnīga.

Visu iepriekš minēto iemeslu dēļ tiesnesei rodas šaubas par mājdzīvnieku un mājdzīvnieku-pavadoņu iekļaušanu Monreālas konvencijas 17. panta 2. punktā paredzētajā reģistrētās vai neregistrētās “bagāžas” jēdzienā un saistībā ar to – par tās 22. panta 2. punktā paredzētā kompensācijas limita piemērošanu pamatlietā.